

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

הוועד הישראלי לאונסקו
اللجنة الإسرائيلية لليونسكو
Israel National Commission for UNESCO

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
אגף יישומי חוק ומדיניות
הפיקוח ליישום חוק זכויות התלמיד
www.education.gov.il/zchuyot

שנה"ל תשע"ו 2016

למנהל/ת ולצוות החינוכי

מצורפת חוברת זו לשונית להנחיה ופעילות לתלמידים בדבר יישום האמנה לזכויות הילד/ה בחינוך העל יסודי. חינוך לזכויות מהווה כלי חברתי. הזכויות מחנכות לעצמאות ולאוטונומיה, ובה בעת לשיקול דעת, לביקורת חברתית, לאחריות ולכבוד כלפי הזולת! בחוברת סיפורי אירוע הדנים ביישום האמנה בחברה רבת תרבויות, שוויון בחינוך, נגישות בחינוך, טוהר מידות בחינוך, הזכות להישמע, הפרת משמעת, גבולות ההשתתפות של תלמידים, ילדים עובדים וכו'.

נושא זכויות הילד עוגן עד היום בסדרה של אמנות ומסמכים בינלאומיים, ומוטמע מידי יום במערכת החינוך. האמנה נחתמה באו"ם ב 20 לנובמבר 1989 ונכנסה לתוקף בישראל לאחר אשרורה ב-1991. זכויות ילדים מוגנות בחוזרי מנכ"ל ובתפוזרת בחוקים שונים, בחלקן כנגזרת לזכויות אדם ואזרח ובחלקן באופן מיוחד לילדים ונוער.

זכויות תלמידים הנן זכויות מיוחדות. הן מתרגמות זכויות ילדים למערכת היחסים המיוחדת הנוצרת בבית הספר בין השותפים בחינוך. ההשתתפות בתהליכי הלמידה כאן, מקנה לילדים ולנוער תחושה שיש להם מטרה ומסוגלות למצב את מעמדם כאזרחים צעירים, ומעניקה להם את האמונה שהם יכולים להשפיע באופן חיובי על חייהם שלהם ואף לשנות את חייהם של האחרים - של בני גילם ובכלל. בוועדה לזכויות הילד באו"ם נקבע: "שיתוף ילדים הינו ערך העובר כחוט השני בתוך התוכניות ומתקיים בכל הזירות - החל מהבית ועד לממשלה, מהרמה המקומית ועד הרמה הבין-לאומית".

ביטוי לאימוץ עקרון השיתוף של ילדים בעיצוב עתידם הנו חוק זכויות התלמיד, אשר התקבל בכנסת בשנת 2000. חוק זכויות התלמיד מנחה אותנו ליידע את המורים, התלמידים והוריהם בדבר החוק, לקדם שיח ערכי בשיעורים ואף שיהיה בתקנוני בתי הספר.

הטמעת זכויות הילד/ה מחייבת תהליך של קבלת אחריות לשימוש מושכל ומאוזן בזכויות, לצד קבלת כללים המגבילים את הזכויות למקרים בהם שימוש בהן יפגע בזולת: בתלמידים אחרים, במורים, הורים, או באורח החיים הבית-ספרי. תודה מיוחדת לאנשי המקצוע שהקדישו מזמנם, לקרוא, להאיר ולהוסיף ושם רשום בחוברת.

בברכה

טובה בן ארי
מפקחת ארצית ליישום חוק זכויות התלמיד/ה
ד"ר דלית אטרקצי
מזכ"לית הוועד הישראלי לאונסקו